

Rekonstrukce RENEŠANČNÍ FASÁDY

Majitelé zámku v Doudlebech nad Orlicí se rozhodli pro generální opravu ojedinělé fasády s ornamentálními sgrafity. Nejdříve byl proveden stavebně historický průzkum, byla vyhotovena restaurátorská zpráva na celkovou plochu vnějších fasád zámku, následovala jednání s památkáři.

Lovecký zámeček si nechal vybudovat italskými staviteli Mikuláš st. z Bubna na konci 16. století. Při barokní úpravě zámku sgrafita zakryla omítka. Objevena byla až při restaurátorských pracích, které se uskutečnily po roce 1960.

ZKUŠENOSTI Z OPRAV PAMÁTEK

Pro současnou rekonstrukci fasády si majitelé zámku vybrali stavební firmu Ing. Václava Hynka z Opočna, která již měla bohaté zkušenosti s realizací generální rekonstrukce nedalekého empírového zámku Kinských v Kostelci nad Orlicí, kde prováděla generální opravu objektu a mimo jiné zde zhotovovala také vnitřní a venkovní omítky. Původní dožilé vnější omítky tu byly ze 100 % odstraněny a v ploše více než 2000 m² nahrazeny systémem vnějších ušlechtilých omítek s vloženou umělohmotnou armaturou. (Stavební společnost za ně byla oceněna druhým místem v soutěži Fasáda roku 2002.) Ve stejném roce firma dokončila fasády barokního zámku v Rychnově nad Kněžnou a o rok později secesní fasádu školy v České Skalici. Zvláštní uznání poroty v soutěži Fasáda

roku 2004 společnost obdržela za renovaci postrokokové fasády domu v Náchodě, následovaly další práce na záchraně kulturního dědictví historických objektů v regionu Rychnovska a Náchodska. Za obnovu fasády zámku v Doudlebech získala společnost Václava Hynka v loňském ročníku soutěže Fasáda roku první místo v kategorii Rekonstrukce.

POSTUP PRACÍ

Na zámku v Doudlebech probíhají restaurátorské práce od roku 2004. Vzhledem k vysokému obsahu solí v soklové části zdiva a k jedinečnosti sgrafitové výzdoby byly použity dva rozdílné postupy. K opravě soklů a někde i silně poškozených sgrafitových omítek bylo využito tzv. „negativní omítky“. Narušená omítka byla otlučena, spáry kamenného zdiva pečlivě vyškrabány a očištěny. Po předchozím prostříku zdiva se obnažená místa celé spodní části fasády celoplošně nahrubo omítila vápennou maltou. Po dobu více než jednoho roku před zahájením prací na obnově sgrafit tato dočasná „negativní omítka“ vstřebávala velkou část solí, dlouhodobě nashromážděných především ve spárách soklového zdiva. Tato solemi nasycená omítka pak byla odstraněna a nahrazena definitivní čistě vápennou fasádní omítkou, v soklové části pod sgrafity systémovou sanační omítkou.

Zachovalá sgrafita byla pečlivě očištěna a povrchově i hloubkově zpevněna. Části, které hrozily odpadnutím, byly injektovány. Tam, kde bylo třeba provést úplnou rekonstrukci sgrafit, bylo využito tzv. frotáže, tedy přenesení otisku zbytků reliéfní struktury v měřítku 1 : 1 na pauzovací papír. Před vlastními restaurátorskými pracemi byly odstraněny zbytky vápenné omítky, vyškrabány a pročištěny spáry mezi kamenným, někde smíšeným zdivem a na obnažené kameny byla ukotvena armatura z barevného kovu. Zároveň byl proveden prostřík řídkou maltou. Po jejím zaschnutí se naněsly vrstvy čistě vápenné omítky Baumit Bayosan RK 39 a také dodatečně obarvená čistě vápenná omítka RK 39. Po částečném proschnutí bylo nataženo tzv. vápenné intonáto s přidanou mramorovou moučkou a přiložena frotáž, podle které byla sgrafita dřevěnou špachtlí vykreslena do měkkého podkladu. Následně byla kresba vyryta a do ještě vlhké omítky byla vyškrabána sgrafita až na spodní barevnou vrstvu. Na závěr bylo provedeno stejnoměrné barevné sjednocení rekonstruovaných a opravovaných sgrafit. S časovým odstupem, po vyžrání vápenných omítek, byla provedena celková povrchová konzervace.

SOUČASNÉ MATERIÁLY A POSTUPY

„Zámek v Doudlebech má ornamentální sgrafita na vnější fasádě, ve vnitřní dvorní části a dokonce i na sedmimetrových komínech. Přestože jsme použili

01 > Vstupní průčelí zámku

02 > Pohled na západní část fasády

03

04

05

- 03 > Sgraffita před opravou
 04 > Původní stav - rizalit jižní fasády
 (v soklové části zdiva byl vysoký
 obsah solí, omítky byly poško-
 zeny mj. zvýšenou vlhkostí)
 05 > Restaurátorské práce -
 zhotovení frotáže
 06, 07 > Sgraffita po rekonstrukci

kvalitní, pro památkové objekty mimořádně vhodnou čistě vápennou omítku z alpského kufsteinského vápna, doporučuji vždy po pěti letech provést důkladnou prohlídku a obnovit hydrofobní nástřík,“ říká Václav Hynek a dodává: „Oprava těchto fasád byla v našem oboru zajímavou prací s netradičními postupy. Podmínkou úspěchu je použití kvalitních materiálů. Sgraffita vydržela v relativně dobré kvalitě několik století a my bychom chtěli být podobně úspěšní – uplatnili jsme čistě vápennou omítku RK 39, na soklovou část v konečné úpravě

byla použita sanační omítka Baumit. U historických objektů nemůžeme improvizovat, důležité je respektovat historickou předlohu a splnit požadavky památkářů. Velmi náročné bylo barevné sjednocení fasád, tomu předcházelo mnoho vzorků a zkoušek.“

Materiály podobného typu ulatnil Václav Hynek i na předchozích realizacích. Na vnější i vnitřní omítky aplikuje především suché maltové směsi. Na zámku Kinských při realizaci vnějších i vnitřních omítek použil v celé ploše do jádrové omítky Baumit armovací síť do

strojních omítek (13 mm), vrchní vrstva vnitřních omítek byla opatřena velmi jemnou vápennou stěrkou, v celé ploše přebroušenou. Složení venkovních fasádních omítek v Kostelci nad Orlicí bylo následující: přednástřík, jádrová omítka strojní, armovací síť do strojních omítek, vnější štuková omítka, silikonová fasádní barva. Dobrou zkušenost má firma také se sanačními omítkami. Na realizacích tohoto typu spolupracují především památkáři, restaurátoři a dodavatelé stavebních prací. ×

-vi-

